

Ragnar Árnason

Mælingar á tekjudreifingu

Ráðstefna RNH

23. október 2014

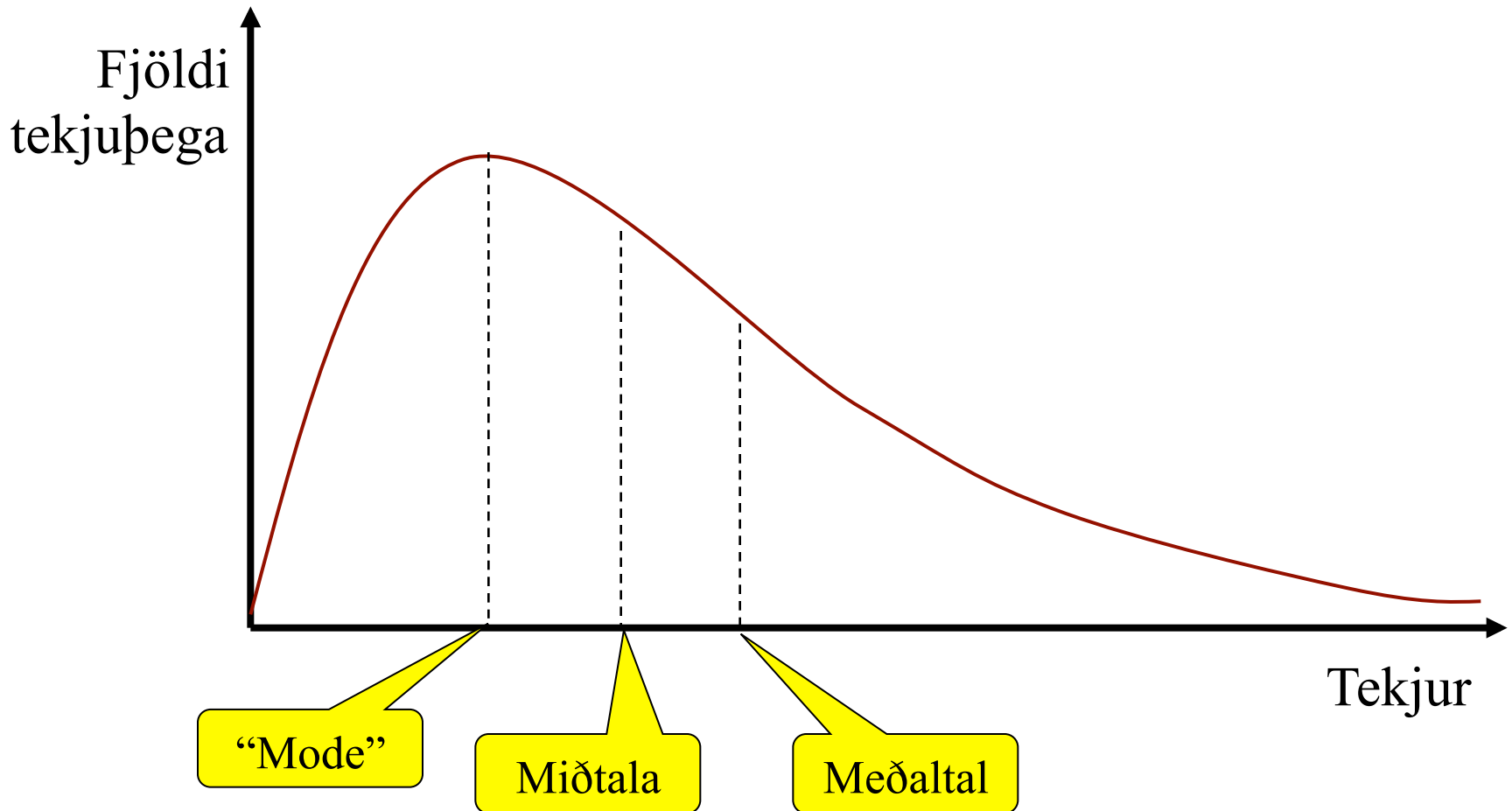
Tekjudreifing

- Margþætt fyrirbæri
  - Í rauninni, hvað fær hver og einn
- Ógerlegt að mæla með einni (eða fáum) tölum
  - Eins og lýsa reiðhesti með einu atriði (lit, hæð, brokkhraða o.s.frv.)
- Enn erfiðara að útskýra orsakir
  - Torvelt að mæla => enn erfiðara að útskýra

- Enn langsóttara að taka siðferðilega afstöðu
    - Torvelt að mæla og enn erfiðara að útskýra
- ⇒ Veikar forsendur til að taka siðferðilega afstöðu
- Ekki ómögulegt, en þarfnast vandaðra rannsókna

Bersýnilega eru ýmsir
á annari skoðun !

Dæmigerð tekjudreifing

Helstu “einnar-tölu” mælikvarðar á tekjudreifingu

Hlutlægir
kvarðar

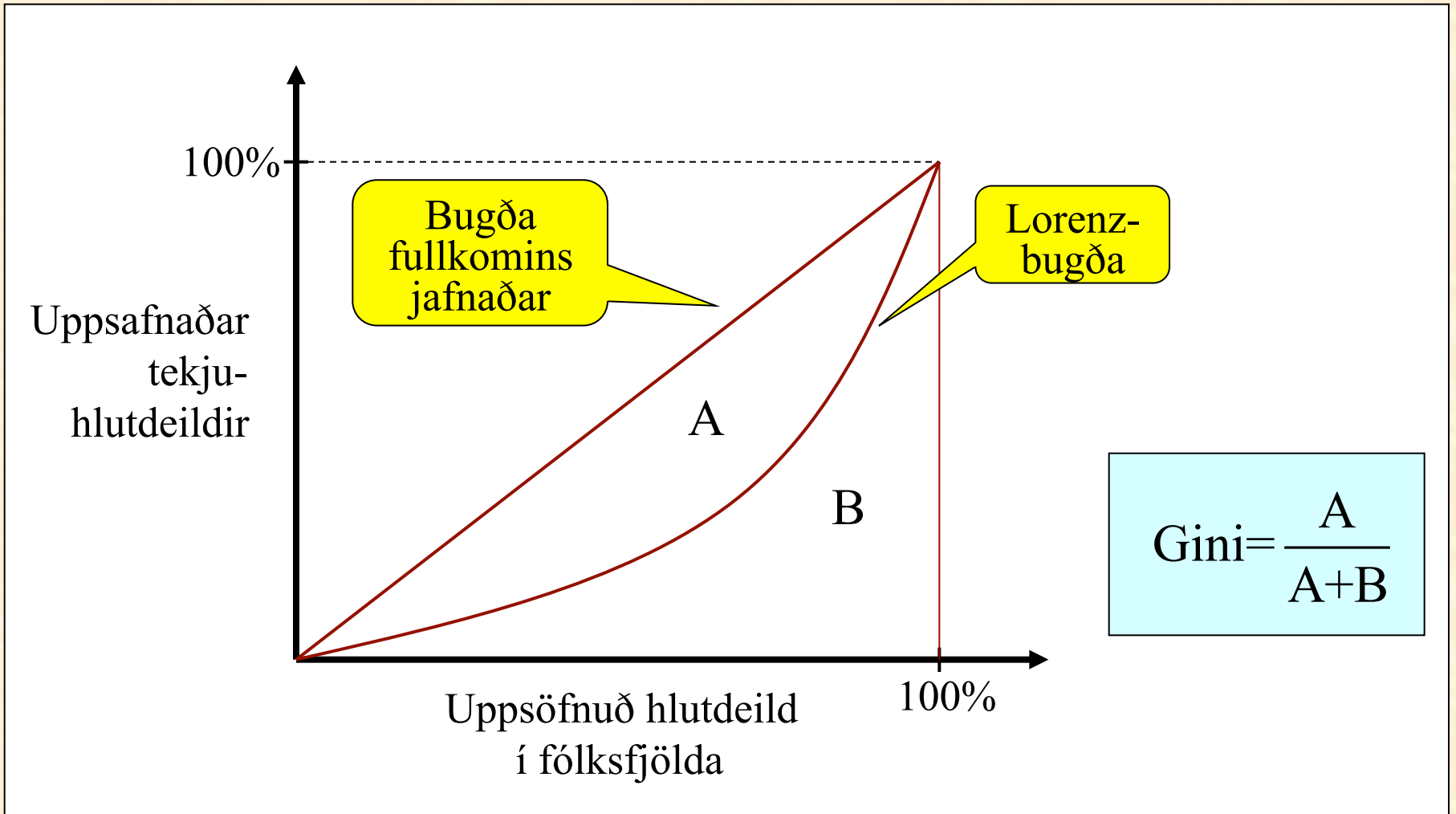
1. Spönn (“range”)
2. Frávik frá meðaltali (t.d. staðalfrávik o.fl.)
3. Gini-kvarði
4. “Robin Hood” kvarði
5. Theil (“entropy” kvarði)

Gildismat

6. Atkinson-kvarði

Gini-kvarðinn

(Sennilega algengasti eins-árs kvarðinn)

Gini-kvarðinn (...frh.)

$$G \in [0, 1]$$

0 = alger tekjujöfnuður; 1 = alger tekjuójöfnuður

Nokkrar Gini-líkingar

$$G = 1 - 2 \cdot \int_0^1 L(z) dz$$

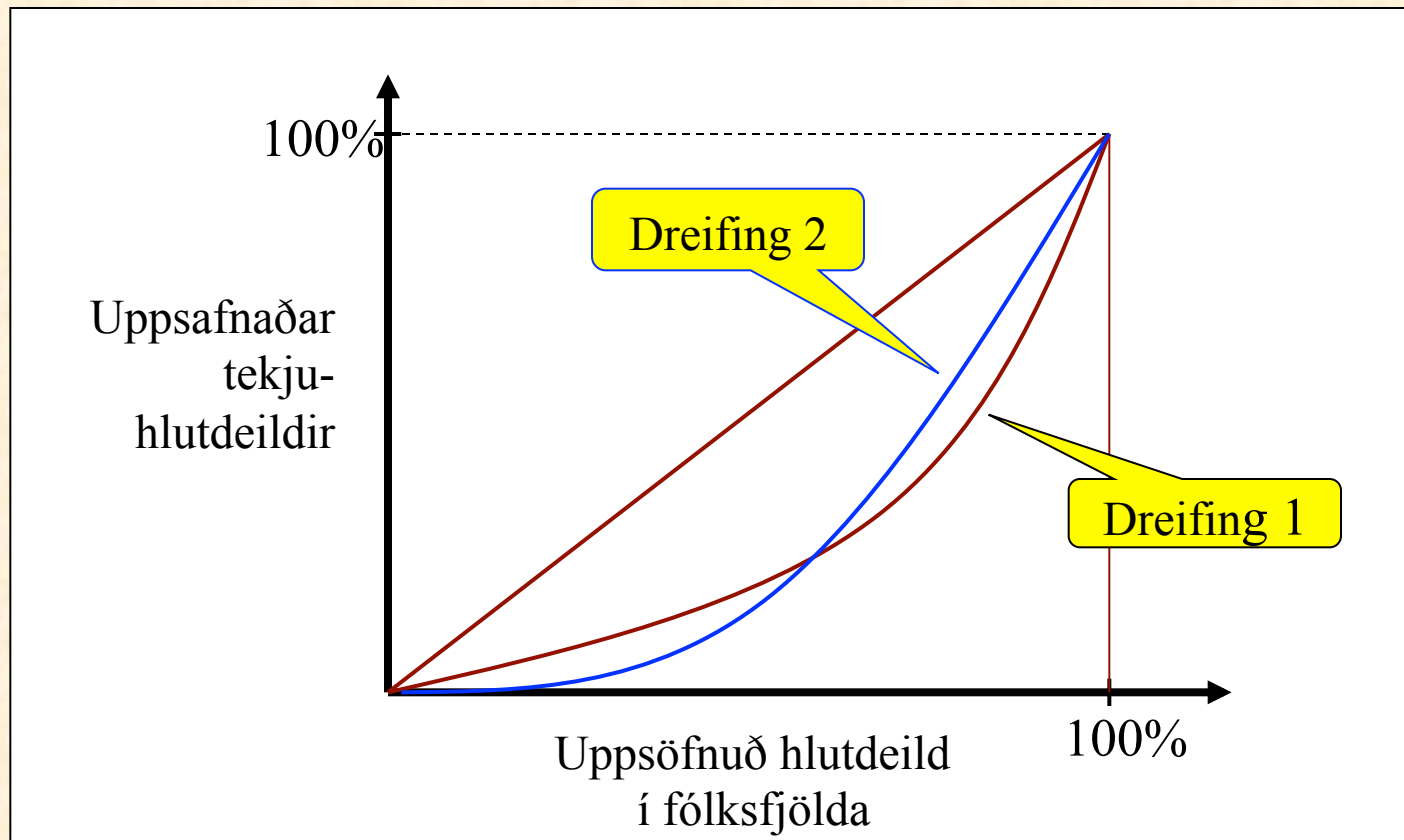
$$G = 1 - \frac{1}{\mu} \cdot \int_0^{\infty} (1 - F(y))^2 dy$$

$$G = \frac{1}{I} \cdot \left(I + 1 - 2 \cdot \frac{\sum_{i=1}^I (I + 1 - i) \cdot y_i}{\sum_{i=1}^I y_i} \right), \quad y_{i+1} \geq y_i$$

Veikleiki í Gini

(og öðrum einnar-tölu kvörðum)

Margar mismunandi dreifingar
geta gefið sama Gini-stuðul!

Sérhver Gini stuðull ($\neq 0,1$)
samsvarar óendanlegum fjölda
mismunandi tekjudreifinga

Sama gildir fyrir
alla aðra einnar-tölu mælikvarða

Þetta nægir til að sýna fram á veikleika
þessara mælikvarða

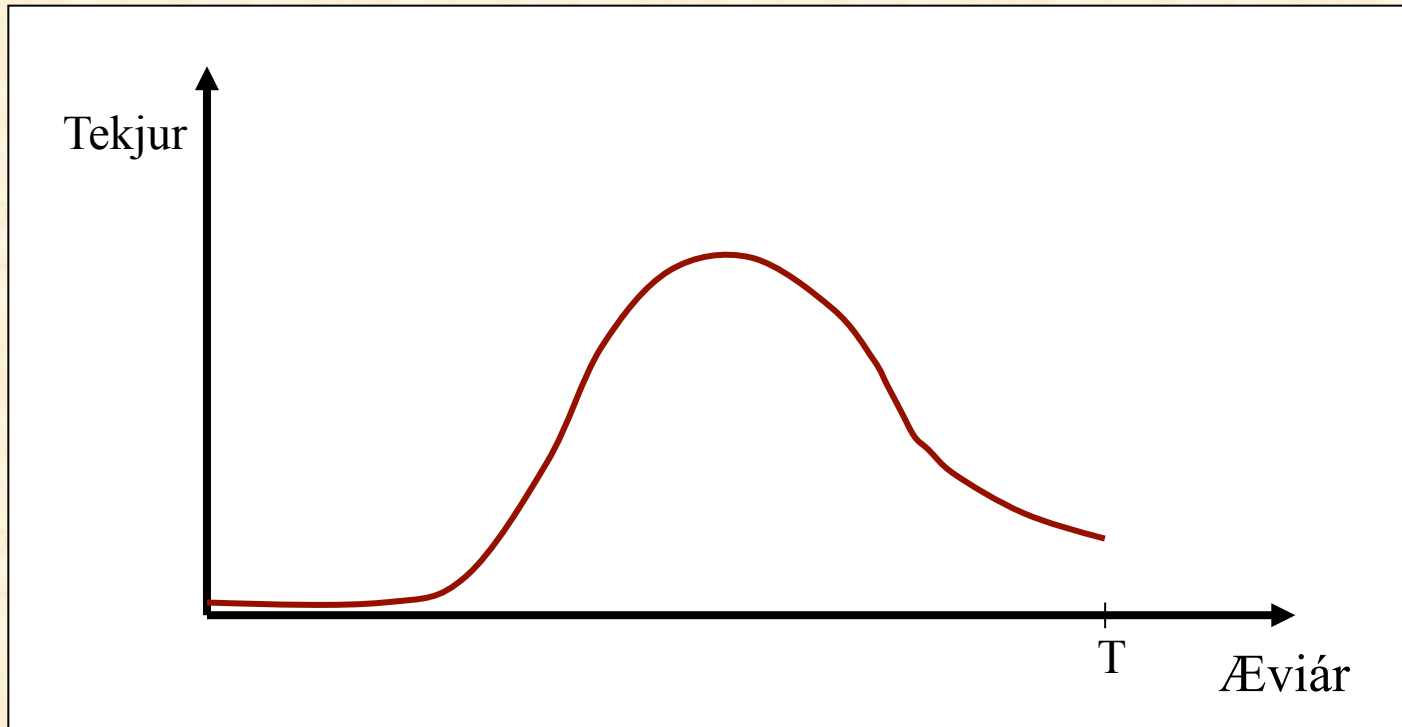
Grundvallarveikleiki á hefðbundnum mælingum á tekjudreifingu

Horfa ekki á ævitekjur*
En tekjur þróast yfir ævina

*Þetta á m.a. við Piketty í ríkum mæli

⇒ Gini og aðrir mælikvarðar mæla ójöfnuð tekna þar sem enginn er!

Dæmigerður ferill ævitekna

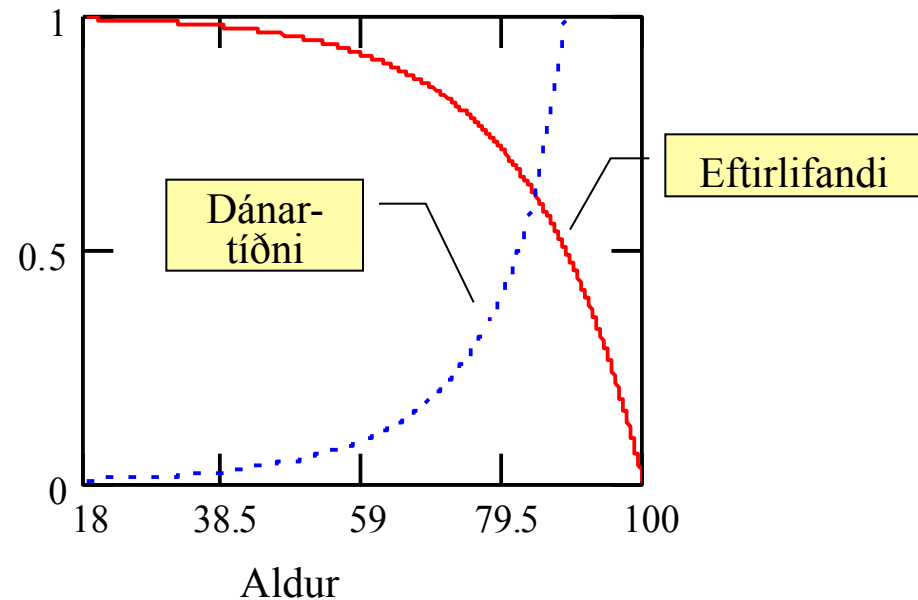
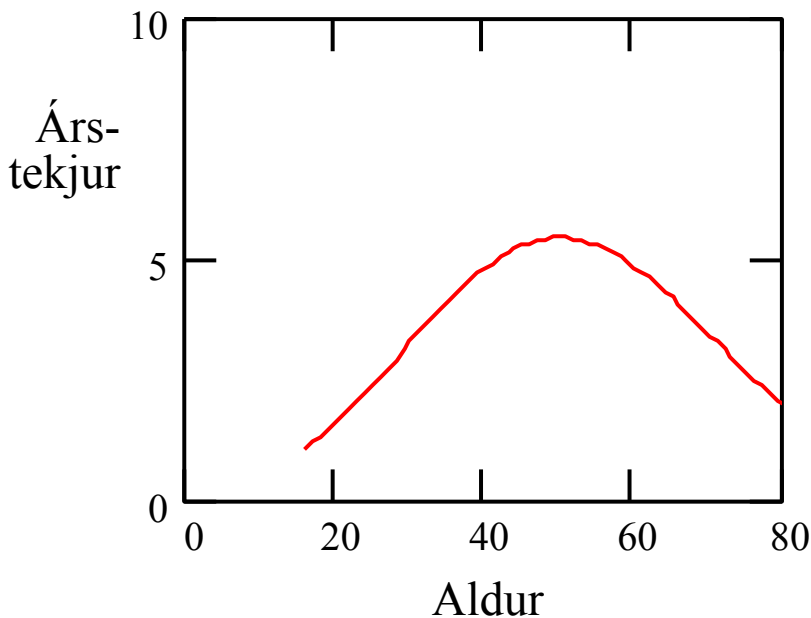

Á sérhverju tilteknu ári er þetta í megindráttum tekjudreifingin!

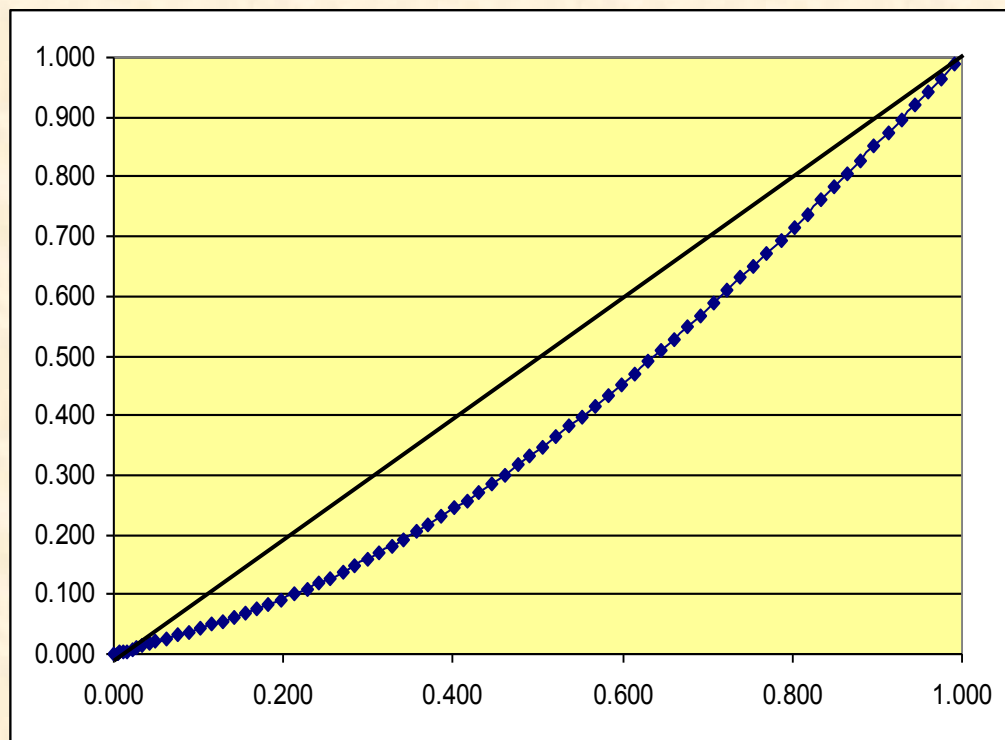
...en hún getur þrengst eða víkkað yfir tíma!

Tölulegt dæmi

1. Allir hafa **sömu** ævitekjur ($\Rightarrow$ fullkominn jöfnuður)
2. Ævitekjudreifing er lík og á Íslandi
3. Aldursdreifing er lík og á Íslandi
4. Skólaganga er til 20 ára aldur

Lorenz-bugða og Gini-stuðull

Gini=0.21

Í þessu samfélagi algers jafnaðar mælist Gini=0.21!

Auðvelt að búa til meira sláandi dæmi:

T.d. jafnar ævitekjur en allar á einu ári => Gini>0.9

∴ Tilraunir til að “jafna” tekjudreifingu
á grundvelli “eins-árs” mælikvarða
geta hæglega aukið ójöfnuð !!

Hræra í tekjudreifingu sem e.t.v. er jöfn

Efnahags- og samfélagsþróun breytir ævitekjumynstrinu

Dæmi um áhrif þessa

	Gini-stuðull	% breyting
Grunndæmið	0.206	
(i) Hærrí tekjusveifla (ca 20%)	0.250	+21.3%
(ii) Lengri skólaganga (+5 ár)	0.265	+28.6%
(iii) Meira langlífi (+10 ár)	0.246	+19.4%

Svo augljósar framfarir án nokkurs ójafnaðar
leiða í aukningar í mældum ójöfnuði!!

∴ Tilraunir til að “jafna” tekjudreifingu
á grundvelli þróunar í “eins-árs”
mælikvörðum geta hæglega aukið
ójöfnuð !!

⇒ Slík ráðgjöf (Piketty o.fl.) byggir
á fræðilegum sandi

Skynsamlegt mat á tekjudreifingu
verður að horfa á ævitekjur!

(Sama gildir um eignadreifingu)

Afar varasamt að draga ályktanir um þróun jafnaðar
af framvindu “eins-árs” mælikvarða á
tekjudreifingum yfir tíma

Algerlega óleyfilegt nema að
undangenginni vandaðri athugun á
samfélagsþróun

ENDIR